

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Sigrun Pettersborg

Vår dato
12.05.2020
Deres dato

Vår referanse
20/00276-104
Deres referanse

Midlertidig kompensasjonsordning for merkostnader hos grøntnæringen og husdyrprodusenter - koronapakke

Hele samfunnet merker nå konsekvensene av den ekstraordinære situasjonen som følger av koronapandemien. Pandemien og tiltakene for å begrense smittespredning har gitt et betydelig økonomisk tilbakeslag. Jordbruket er på mange måter relativt lite berørt av krisen, men grøntnæringen opplever store utfordringer med tilgang på sesongarbeidskraft og medfølgende smittevernkostnader. Videre har prisen på importerte innsatsfaktorer, spesielt til kraftfôr, økt kraftig over kort tid. Disse kostnadene faller på primærprodusenten, og kan ikke videreføres i verdikjeden umiddelbart. Dette er uforutsette kostnader for denne delen av norsk landbruk som følge av en helt ekstraordinær situasjon, og kan ikke håndteres av hver enkelt produsent. Det er nylig inngått en jordbruksavtale mellom Staten og Jordbruket etter forenklede forhandlinger. De ekstraordinære kostnadene som skyldes koronapandemien ble ikke vurdert eller tatt hensyn til under disse forhandlingene, da disse kostnadene må behandles spesielt og kompenseres.

Det gjøres fortløpende avklaringer og tilpasninger rundt koronarestriksjonene, noe som over tid har redusert usikkerheten og potensielle kostnadsøkninger. Det er også enighet om en utvidelse av avlingsskadeordningen som et sikkerhetsnett dersom produsenter ikke får tak i arbeidskraft. På tross av åpningen for både utenlandsk arbeidskraft og ansettelse av norske sesongarbeidere, vil det fortsatt være både økt risiko og ikke minst økte kostnader knyttet til arbeidskraft i grøntsektoren denne sesongen.

Norges Bondelag ber derfor om en koronapakke for å dekke de ekstraordinære kostnadene som oppstår i næringen på grunn av koronarestriksjoner og andre direkte effekter av koronakrisen.

1. Kompensasjon for økte kostnader knyttet til arbeidskraft, smittevernregler og andre faktorer for grøntnæringen.

Mange grøntproduksjoner er arbeidsintensive produksjoner med korte tidsrom for såing/planting og høsting. Følgelig er det et betydelig behov for sesongarbeidere.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Postboks 9354 Grønland 0135 OSLO	Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5 0190 OSLO	Telefon: 22 05 45 00	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto:: 8101.05. 91392	Internett: www.bondelaget.no

Vår dato
11.05.2020

Vår referanse
20/00276-104

Koronapandemien påvirker tilgangen på arbeidskraft, og dette gir store utfordringer og merkostnader for den enkelte grøntprodusent. Merknadene kommer både gjennom økte lønnskostnader som følge av redusert produktivitet, smitteverntiltak, opplæring og tilpasning av arbeidsmåter, karantenekostnader, valutakurs og redusert tilbud av arbeidskraft m.m.

Produsenter som velger å ta økt risiko og produserer også under de uforutsigbare rammene for årets sesong, gjør dette til tross for kostnadsøkninger og andre konsekvenser av smitteutbruddet og myndighetenes tiltak for å møte pandemien. For å sikre forsyningen av norske frukt, bær og grønnsaker i inneværende sesong, er det behov for at de økte kostnadene kompenseres. De generelle tiltakene fra myndighetene overfor næringslivet gir ikke en reell risikoavlastning for disse produsentene. Kompensasjonsordningen knyttet til vesentlig fall i omsetning er lite treffsikker overfor så sesongrelatert virksomheter. Det er lite realistisk at de økte kostnadene fullt ut vil kunne hentes ut i markedet denne sesongen. Det må derfor etableres en midlertidig kompensasjonsordning for disse produsentene for å redusere risiko og opprettholde produksjonen. Det vises for øvrig til Stortingets vedtak av 31.mars om å sikre norsk planteproduksjon til mat for sesongen 2020: «*Stortinget ber regjeringen i samarbeid med næringen vurdere å gjennomføre tiltak som stimulerer til økt norsk plantebasert matproduksjon og selvforsyning i inneværende år. Staten må herunder vurdere å stille med garantier slik at næringen ikke blir økonomisk skadelidende ved eventuell overproduksjon av enkelte planteprodukter.*»

Norges Bondelag viser til tidligere anslag over kostnadselementer som må kompenseres, inkludert økte lønnskostnader, redusert produktivitet, karantenekostnader, tilpasninger til og gjennomføring av smitteverntiltak. Omstendighetene endres raskt, og det er fortsatt stor usikkerhet rundt situasjonen i tiden framover. Anslagene har ikke tatt hensyn til de siste dagers endringer i smittevernregimet. Inntektsbortfall utover det som dekkes av den midlertidige erstatningsordningen er heller ikke vurdert.

Vi viser for øvrig til innspill fra NHO mat og drikke om midlertidig kompensasjonsordning for å sikre at produksjonsvolumene i grøntsektoren i Norge opprettholdes i 2020.

2. Kompensasjon for økte kraftfôrkostnader for husdyrprodusenter

Med bakgrunn i valutaendringer og prisendringer i de internasjonale råvaremarkedene har importprisene økt kraftig. Denne prisøkningen slår rett inn i kraftfôrprisen som bonden skal betale. Hvor stor økningen blir per produsert enhet vil variere mellom kraftfôrslag og produksjoner. Prisøkningen hittil er på 10-16 øre kg fôr, mest for de proteinrike kraftfôrslagene. Over tid må økte kostnader hentes inn i verdikjeden og tas ut i markedet, men for denne akutte situasjonen er det hindringer som gjør det umulig.

En økning i kraftfôrprisene som observert hittil, vil redusere lønnsomheten og utfordre likviditeten for husdyrprodusentene. Dette gjelder spesielt innenfor fjørfenæringen der kraftfôrprisene øker kraftigst. Fram til 1. juli er kontrakter mellom industrien og kjedene inngått med gitte betingelser, og prisjusteringer er ikke mulig. Under dagens forutsetninger er det derfor ikke mulig med inndekning videre i verdikjeden, og kostnaden blir derfor nå liggende hos husdyrprodusentene.

Vår dato
11.05.2020

Vår referanse
20/00276-104

Beregninger vi har foretatt viser en kostnadsvekst på kraftfôr på om lag 60 til 70 mill. kroner summert for månedene april, mai og juni. Norges Bondelag ber Regjeringen etablere en koronapakke for å kompensere for disse ekstraordinære kostnadene. Kompensasjonen kan skje gjennom en utbetaling som direkte støtte per dyr.

Med vennlig hilsen

Lars Petter Bartnes

Sigrid Hjørnegård

Elektronisk godkjent, uten underskrift